

บทเรียนที่ 5

SEA และการมีส่วนร่วม

SEA และการมีส่วนร่วม

“SEA ที่ไม่มีกระบวนการมีส่วนร่วม...ไม่ใช่ SEA”

“การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ SEA มีจุดมุ่งหมายสำคัญ...เพื่อให้ประชาชนเกิดความเป็นเจ้าของแผนและนำไปสู่การให้การสนับสนุนในขั้นการนำไปปฏิบัติ และเพื่อให้ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจได้รับข้อมูลที่มีคุณภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำนโยบาย แผน และแผนงาน”

หลักการมีส่วนร่วมในการจัดทำ SEA

1. การมีส่วนร่วมควรแทรกอยู่ในทุกระบวนการของการจัดทำ SEA

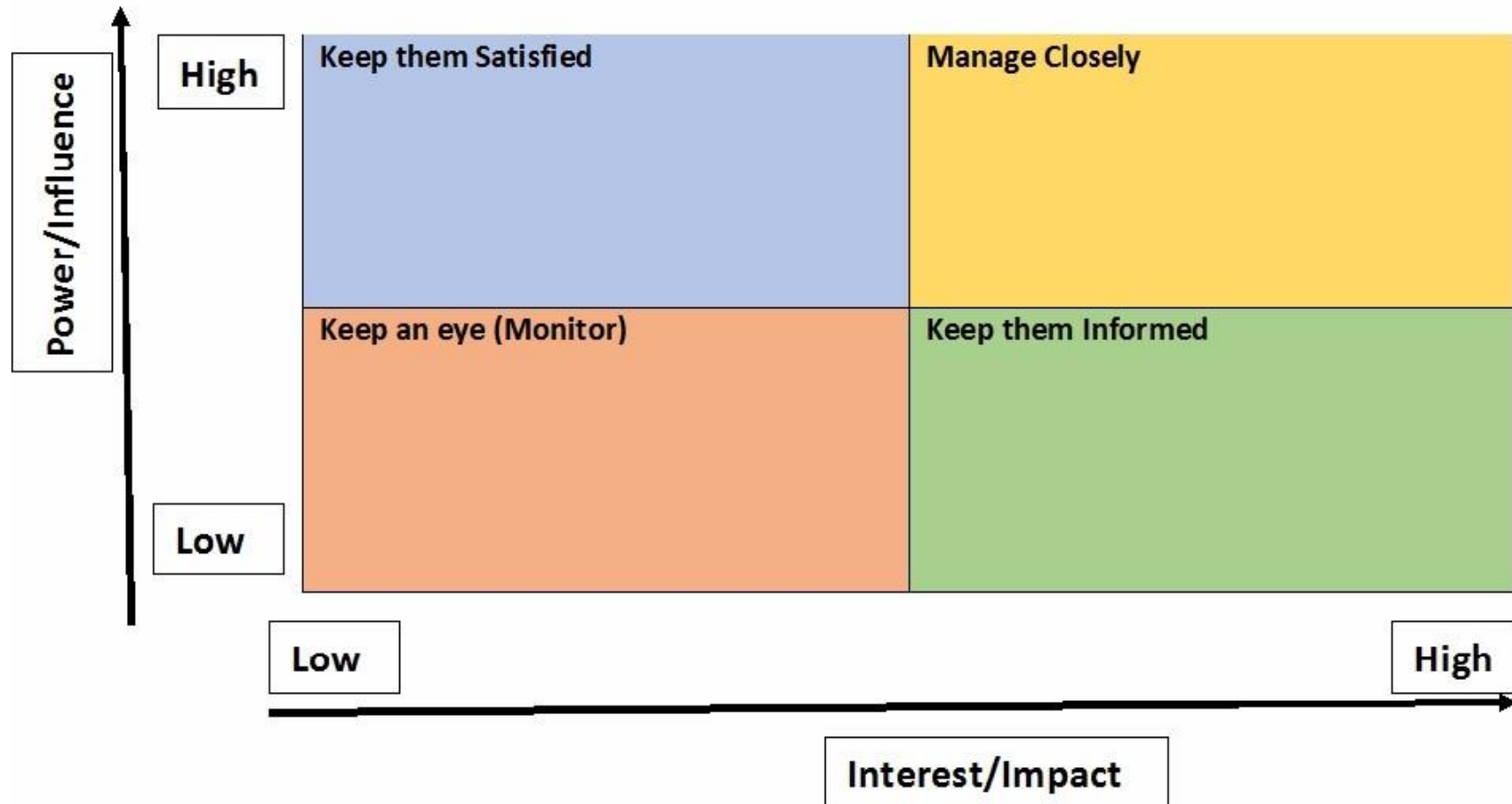
2. ดำเนินการ“ตั้งแต่ต้นและมีประสิทธิภาพ (early and effective)”

“มีเวลาเพียงพอสำหรับการแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสมสำหรับประเด็นการพัฒนามีความซับซ้อนและมีความเห็นแตกต่างกัน”

หน่วยงานรับผิดชอบจะต้องนำความคิดเห็นไปพิจารณาก่อนจะตัดสินใจกำหนดยุทธศาสตร์ แผน และแผนงาน”

3. ควรคำนึงถึง “การรับฟังความคิดเห็นข้ามเขตแดน (Transboundary Consultations)”

การดูแลผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Management)

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

1. ยกระดับความเข้าใจต่อความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ
2. บูรณาการความต้องการของประชาชนกับความรู้ของผู้เชี่ยวชาญเพื่อคุณภาพการตัดสินใจที่ดีขึ้น
3. ยกระดับความเข้าใจของสาธารณะต่อบทบาทความรับผิดชอบและข้อจำกัดของหน่วยงาน (อาทิ สังคม การเงิน การเมือง กฎหมาย เป็นต้น)
4. ทำให้เกิดความสร้างสรรค์ในการปรับเปลี่ยนเครื่องมือเพื่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม
5. ลดความขัดแย้ง
6. เพิ่มความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงในวิถีชีวิตประจำวัน

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม (ต่อ)

7. เกิดการปฏิบัติตามด้วยความรู้สึกรับผิดชอบของการเป็นเจ้าของแนวคิดในการแก้ไขปัญห
8. สร้างโอกาสในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานกับสาธารณะ
9. ทำให้สาธารณะเกิดความตระหนักล่วงหน้าตั้งแต่เนิ่นๆ
10. สร้างความไว้วางใจและยกระดับความน่าเชื่อถือในการรับรู้ของชุมชน
11. เป็นการให้การศึกษาแก่ชุมชน
12. เป็นเครื่องมือในการกระจายข้อมูลที่ถูกต้องต่อสาธารณะในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม

การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA

กระบวนการ SEA	ผลที่ต้องการ	เทคนิค/วิธีการที่สามารถประยุกต์ใช้	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วม
1.Screening	- นโยบาย/แผน/แผนงานที่รับผิดชอบ ต้องทำ SEA หรือไม่	- การพิจารณาระเบียบกฎหมาย - การวิเคราะห์ความสำคัญและ ผลกระทบของการพัฒนาทั้งเชิงบวกและ เชิงลบ	- ผู้มีอำนาจตัดสินใจ - คณะทำงานจัดทำ งาน PPP	- การปรึกษาหารือ
2.Scoping				
2.1 กำหนดปัจจัยสำคัญที่ต้องตัดสินใจ (Critical Decision Factors: CDF) ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม และความ ยั่งยืน (Environmental and Sustainability Issues: ESI) และ ปัญหาสิ่งแวดล้อม (EI) พร้อมทั้ง พิจารณาความสัมพันธ์เชิงบูรณาการ	เพื่อช่วยให้แน่ใจว่า CDF และ ESI ถูก รวมอยู่ในขอบเขตของ EI ตามที่ กฎหมายกำหนดไว้และเพื่อให้แน่ใจว่าได้ พิจารณาในเชิงบูรณาการ	อาทิ - PESTEL Analysis - Experts groups - Sustainability Framework and Indicators - Scenario building - Trend analysis - Gap Analysis - Social and economic analysis/surveys เป็นต้น	- คณะผู้จัดทำ PPP - ผู้เชี่ยวชาญแต่ละ สาขา - หน่วยงานภาครัฐ - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น - ภาคเอกชน - สถาบันการศึกษา - ผู้แทนชุมชน - สื่อมวลชน	- การจัดประชุมกลุ่ม ย่อย (เวทีละไม่ควร เกิน 15 คน) - ควรจัดอย่าง ต่อเนื่องให้ครอบคลุม ทุกภาคส่วนและมี ความมั่นใจว่าไม่มี ประเด็นใหม่เพิ่มเติม

การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA

กระบวนการ SEA	ผลที่ต้องการ	เทคนิค/วิธีการที่สามารถประยุกต์ใช้	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วม
2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสำคัญที่ต้องตัดสินใจ (CDF) ประเด็นยุทธศาสตร์ (SI) และประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืน (ESI)	ช่วยปรับวิธีการสร้างความเกี่ยวข้องระหว่าง ปัจจัยสำคัญที่ต้องตัดสินใจ (CDF) กับประเด็นยุทธศาสตร์ (SI) และประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืน (ESI)	- Root Cause Analysis (RCA) - Causal Chain Analysis (CCA)	- คณะผู้จัดทำ PPP - ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา	- Policy Lab
2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์อ้างอิง (Strategic Reference Framework: SRF) กับปัจจัยสำคัญที่ต้องตัดสินใจ (CDF)	เพื่อระบุแนวโน้มนโยบายมหภาคใดที่ถูกนำมาเป็นกรอบการพิจารณาใน SEA และระบุความเกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยสำคัญที่ต้องตัดสินใจ (CDF) กับ นโยบายมหภาคที่นำมาพิจารณา	- Framework Analysis	- คณะผู้จัดทำ PPP - ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา	- Policy Lab

การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA

กระบวนการ SEA	ผลที่ต้องการ	เทคนิค/วิธีการที่สามารถประยุกต์ใช้	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วม
2.4 การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์อ้างอิง (SRF): ทิศทางนโยบายและเป้าหมาย	เพื่อระบุทิศทางนโยบายและกำหนดเป้าหมายในแต่ละปัจจัยสำคัญที่ต้องตัดสินใจ (CDF) เพื่อใช้ในการประเมินระดับยุทธศาสตร์	- Content Analysis	- คณะผู้จัดทำ PPP - ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา	- Policy Lab
2.5 การวิเคราะห์กรอบการบริหารจัดการ (Governance framework)	เพื่อระบุกลุ่มผลประโยชน์ และสัมพันธ์เชิงผลประโยชน์ระหว่างกลุ่ม ชัดความสามารถและความรับผิดชอบ และเครื่องมือในการกำกับดูแล	- Stakeholder Analysis and Mapping (SAM)	- คณะผู้จัดทำ PPP - ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา	- Policy Lab
2.6 การระบุวัตถุประสงค์ของ CDF และอธิบายขอบเขต	ระบุสิ่งที่ CDF ต้องการประเมิน ประกอบด้วยวัตถุประสงค์หรือคำอธิบายของขอบเขต	- SMART criteria	- คณะผู้จัดทำ PPP - ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา	- Policy Lab

การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA

กระบวนการ SEA	ผลที่ต้องการ	เทคนิค/วิธีการที่สามารถประยุกต์ใช้	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วม
2.7 การกำหนดกรอบแนวคิดในการประเมิน CDF ที่ประกอบด้วย CDF เกณฑ์การประเมิน และตัวชี้วัด	- เพื่อจัดทำกรอบแนวคิดในการประเมินในตารางเดียวที่ประกอบด้วย กรอบการประเมิน การระบุวัตถุประสงค์ของ CDF และเกณฑ์การประเมิน - การกำหนดตัวชี้วัดในการประเมิน (เชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ) โดยอาจเป็นตัวชี้วัดโดยตรง หรือ ตัวชี้วัดทางอ้อม (proxy) - โดยตัวชี้วัดจะถูกนำไปใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มด้วย	- Result Chain Analysis - Outcome Mapping	<u>ยกร่าง</u> - คณะผู้จัดทำ PPP - ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา <u>รับฟังเพิ่ม</u> - หน่วยงานภาครัฐ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - ภาคเอกชน - สถาบันการศึกษา - ผู้แทนชุมชน - สื่อมวลชน	<u>ยกร่าง</u> Policy Lab <u>รับฟังเพิ่ม</u> - การจัดประชุมกลุ่มย่อย (เวทีละไม่ควรเกิน 15 คน) - ควรจัดอย่างต่อเนื่องให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนและมีความเห็นพ้องกันในการกำหนดเกณฑ์การวัดและตัวชี้วัด
2.8 การวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix	เพื่อสังเคราะห์และวิเคราะห์แนวโน้ม	- SWOT และ TOWS Matrix	- คณะผู้จัดทำ PPP - ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา	Policy Lab

การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA

กระบวนการ SEA	ผลที่ต้องการ	เทคนิค/วิธีการที่สามารถประยุกต์ใช้	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วม
จัดประชุมสาธารณะ (Public Consultation Meeting) เพื่อนำเสนอผล 2.1-2.8 ให้ประชาชนทั่วไปรับทราบทาง Web page และ QR Code				
2.9 การกำหนดทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Options: SO)	เพื่อระบุทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์ในแต่ละนโยบายหรือแต่ละแผน อาทิ ทางเลือกในการเดินทางและขนส่ง จะมีทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับการใช้พลังงานหมุนเวียน เป็นต้น	- Sustainability Framework and Indicators - Scenario building - Trend analysis - Root Cause Analysis (RCA) - Result Chain Analysis - Outcome Mapping - Gap Analysis	- คณะผู้จัดทำ PPP - ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา - หน่วยงานภาครัฐ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - ภาคเอกชน - สถาบันการศึกษา - ผู้แทนชุมชน - สื่อมวลชน	- การจัดประชุมกลุ่มย่อย (เวทีละไม่ควรเกิน 15 คน) - ควรจัดอย่างต่อเนื่องให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนและมีความมั่นใจว่าไม่มีประเด็นใหม่เพิ่มเติม

การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA

กระบวนการ SEA	ผลที่ต้องการ	เทคนิค/วิธีการที่สามารถประยุกต์ใช้	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วม
2.10 การประเมินทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์ (Assessment of Strategic options: SO)	- เพื่อประเมินทางเลือกเชิงกลยุทธ์ในแต่ละ CDF โดยใช้เกณฑ์การประเมินที่ได้มีการกำหนดไว้ในกรอบแนวคิดการประเมิน CDF - สำหรับวิธีการประเมินนั้นแนะนำให้ใช้สัญลักษณ์ อาทิ ลูกศร หรือ รอยยิ้ม ไม่ควรใช้ตัวเลข หรือ เครื่องหมายบวกและลบ	อาทิ - Network analysis - Cost-benefit analysis, sensitivity analysis and multi-criteria analysis - Geographical Information Systems - Overlay maps - Land use analysis - Modeling analysis - Carrying capacity analysis เป็นต้น	- คณะผู้จัดทำ PPP - ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา	Policy Lab

การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA

กระบวนการ SEA	ผลที่ต้องการ	เทคนิค/วิธีการที่สามารถประยุกต์ใช้	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วม
2.11 การระบุแนวทางในใช้ประโยชน์จากโอกาส	- เพื่อระบุแนวทางการใช้ประโยชน์จากโอกาสที่พบในการประเมินเพื่อให้แน่ใจว่ามีการปรับปรุงให้ดีขึ้นโดย - เพื่อเชื่อมโยงแนวทางของ SEA กับการวางแผน การกำหนดมาตรการ และ / หรือข้อเสนอแนะที่สร้างโอกาส อาทิ การเปลี่ยนรูปแบบการเดินทางและขนส่ง ไปสู่การใช้ระบบขนส่งสาธารณะและการจัดตั้งเขตปลอดรถยนต์	TOWS Matrix	- คณะผู้จัดทำ PPP - ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา	Policy Lab

การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA

กระบวนการ SEA	ผลที่ต้องการ	เทคนิค/วิธีการที่สามารถประยุกต์ใช้	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วม
2.12 การระบุแนวทางในการรับมือกับความเสี่ยง	- เพื่อระบุแนวทางในการป้องกันหรือลดความเสี่ยงที่พบจากการประเมิน - เพื่อเชื่อมโยงแนวทางของ SEA กับ ในการวางแผนมาตรการและ/ หรือ ข้อเสนอแนะเพื่อลดความเสี่ยง (อาทิ ชุมชนที่เสี่ยงต่อเหตุการณ์รุนแรง การขาดนโยบายในการปกป้อง ขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาดั้งเดิมที่กำลังจะสูญหาย ความเสี่ยงในการละทิ้งถิ่นฐาน เป็นต้น	- Risk analysis or assessment	- คณะผู้จัดทำ PPP - ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา	Policy Lab

การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA

กระบวนการ SEA	ผลที่ต้องการ	เทคนิค/วิธีการที่สามารถประยุกต์ใช้	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วม
2.13 การกำหนดแนวทางการติดตามและประเมินผลและการดำเนินการตามตัวชี้วัด	เพื่อระบุแนวทางสำหรับการติดตามและความสำเร็จในการบรรลุตัวชี้วัดที่สำคัญ ทั้งนี้ ไม่ควรมีตัวชี้วัดมากเกินไป (ไม่ควรเกิน 20 ตัวชี้วัดที่ครอบคลุมเพียงพอสำหรับการติดตาม)	- Logical Framework - Outcome Mapping - Impacts Evaluation	- คณะผู้จัดทำ PPP - ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา	Policy Lab
2.14 กรอบการบริหารจัดการสำหรับการติดตาม (Governance framework for follow-up)	เพื่อระบุบทบาทและความรับผิดชอบในกระบวนการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ	-	- คณะผู้จัดทำ PPP - ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา	Policy Lab
จัดประชุมสาธารณะ (Public Consultation Meeting) เพื่อนำเสนอผล 2.1-2.14 ให้ประชาชนทั่วไปรับทราบทาง Web page และ QR Code				

หมายเหตุ : หาก PPP ส่งผลกระทบข้ามพรมแดนระหว่างประเทศควรจัดให้มีการมีส่วนร่วมครอบคลุมประเทศที่ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะในประเด็นที่เป็นผลกระทบข้ามพรมแดน

สถานการณ์การมีส่วนร่วม อดีต...ปัจจุบัน....
อนาคต???

... ผมเข้าร่วม ; เธอเข้าร่วม; เขาเข้าร่วม ;
คุณเข้าร่วม; พวกเราเข้าร่วม... **เพื่อ**
ประโยชน์ของพวกเขา...????????????????????

Policy Design Process

